

[Kaud Nielsen.]

at dette er et pauvert forslag at forelægge folketinget. Man fornemmer i disse bemærkninger, at ministeren er lidt flov, lidt beklemmt ved situationen, og det synes jeg han har grund til. Men efter bemærkningen om, at de nye støtteformer kun i beskedent omfang vil kunne gennemføres i 1970-71, er det, ligesom ministeren liver kendeligt op og ligesom triumferer ved at kunne sige, at lovforslaget dog indebærer, at man fra 1. august 1970 ophører med uddeling af de hidtidige uddannelsesfondslån, der er rentefri under og efter uddannelsen; det vil sige, at man her tager de uddannelsessøgendes gunstigste låneform bort. Men det er selvfølgelig også en slags reform.

Undervisningsministeren finder endvidere grund til at bemærke, at det er hensigten at opretholde de statsgaranterede lån i banker og sparekasser indtil videre. Det er lidt vagt udtrykt, men vi kan måske få meningen præciseret.

Ministeren er opmærksom på det særlige problem med hensyn til støtte til elever på 8. og 9. klassetrin, når undervisningspligten udvides til at omfatte de to klassetrin fra 1972-73 og 1973-74, og ministeren er så forudseende at påbegynde nedtrapningen af statsrefusionen til kommunerne allerede nu; den skal så falde helt bort i 1972-73. Det derved udækkede støttebehov skulle så klares ved forhandling med bl. a. socialministeriet, og der tales om eventuelt at gennemføre en graduering af børnetilskuddet efter alder. Jeg er ikke sikker på, at det er en hensigtsmæssig eller en økonomisk god løsning at klare dette spørgsmål gennem sociallovgivningen; det må i hvert fald undersøges meget nøje.

Jeg bemærker, at lærlingene ikke skal have del i forhøjelsen på 21 mill. kr. Også det kræver en nærmere forklaring.

Loven får nu karakter af en rammelov indeholdende de såkaldt væsentligste principper for den nye støtteordning, og forhøjelse af beløbene til reguleringer og forbedringer vil ske over bevillingslovene. Det lyder umiddelbart ganske rimeligt, hvis vel at mærke principperne for støtteordningen er rimelige. Men jeg nærer en alvorlig frygt for, at hensigten med denne ændring simpelt hen er at undgå den årligt tilbagevendende og for undervisningsministeren må-

ske ubehagelige debat om uddannelsesstøttens utilstrækkelighed simpelt hen ved at lade denne bevilling drukne blandt bevillingslovenes mange enkeltposter.

Den foreslåede støtteordning er tilsyneladende den, der blev foreslået af von Eyben-udvalgets flertal. Den er opbygget af transsstipendier, der er afhængige af både ansøgerens og hans forældres indtægts- og formueforhold, grundstipendier, der kun er afhængige af ansøgerens egne økonomiske forhold, samt de to låntyper, hvoraf den ene er rentefri i uddannelsestiden og fuldt forrentet derefter, mens den anden forrentes fuldt ud fra tidspunktet for lånoptagelsen, og fuldt ud vil i øjeblikket sige 10 pct.

Jeg finder det helt omsonst her ved første behandling at diskutere denne støtteordnings lyder og dyder. Det er min opfattelse, at undervisningsministeren ved fremsættelse af dette lovforslag holder folketinget for nar. Må jeg citere bemærkningerne til § 15. Det hedder heri:

„Som det fremgår af det foregående, forventes den nye støtteordning kun at kunne gennemføres over en årrække. For støtteåret 1970-71 vil det som følge af de begrænsede merbevillinger, der kan forventes stillet til rådighed for støtteordningen i dette år, i vidt omfang blive nødvendigt at bibeholde den opdeling af de uddannelsessøgende og de regler for støttetildeling, der indeholdes i loven om ungdommens uddannelsesfond. Det beløb, der foreslås stillet til rådighed for 1970-71, vil dog give grundlag for nogen forbedring af støtten.

I støtteåret 1971-72 må der forventes at være øgede muligheder for at gennemføre en ændret opdeling af de uddannelsessøgende og overgang til nye støtteprincipper, jfr. de almindelige bemærkninger. Det må dog fortsat anses for nødvendigt i et vist omfang at basere støttetildelingen på de hidtil anvendte regler.“

Dette citat viser med al ønskelig tydelighed, at undervisningsministeren med dette lovforslag forsøger at bilde folketinget, de uddannelsessøgende og hele befolkningen ind, at her er reformen, som von Eyben-udvalget lagde op til. Det er ikke rigtigt. Dette forslags slutmål svarer til det spinkle startgrundlag, von Eyben-udvalget forsøgte